

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ”
(для бакалаврів)**

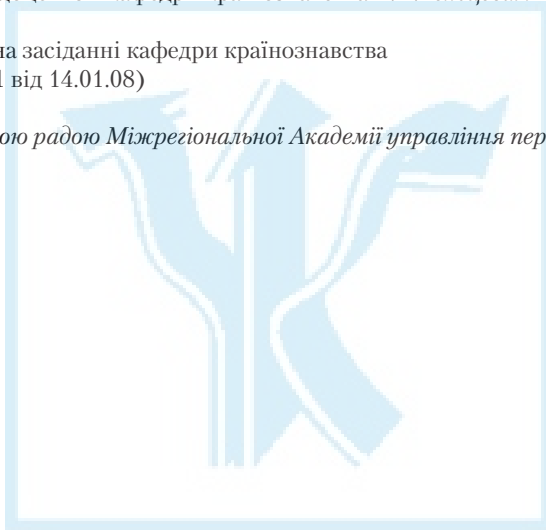
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри країнознавства *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри країнознавства
(протокол № 1 від 14.01.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Політична географія світу” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 54 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, вимоги до рефератів, завдання для самостійної роботи за окремими темами курсу, зокрема питання для самоконтролю, тематику лекцій, тести, теми рефератів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Політична географія світу” є важливою складовою циклу дисциплін професійної та практичної підготовки студентів, які навчаються за напрямом “Міжнародні відносини”, спеціальністю “Країнознавство”. Курс політичної географії світу покликаний сформувати у свідомості студентів наукові уявлення про просторову організацію політичного життя суспільства і територіальне співвідношення політичних сил на різних ієрархічних рівнях. Це даватиме можливість якіснішого засвоєння навчального матеріалу під час вивчення на старших курсах багатьох професійно-орієнтованих дисциплін. Знання з політичної географії сприяють розвитку світогляду майбутніх висококваліфікованих фахівців з міжнародних відносин.

Зміст курсу охоплює широке коло питань, серед яких найважливішими є: об’єкт, предмет, методи і структура політичної географії, історичний розвиток політико-географічних та геополітичних ідей; територіальна організація політичного життя суспільства на різних ієрархічних рівнях; етапи формування та сучасний стан політичної карти світу; політична географія Світового океану; політико-географічне положення держави, її територія та кордони; форми правління та державного устрою країн світу, їх адміністративно-територіальний поділ; основні положення електоральної географії та її особливості в країнах світу; географія воєнно-політичних конфліктів в окремих регіонах світу. Окремим завданням є вивчення сучасного політико-географічного положення України, особливостей політико-географічної ситуації в державі та її регіонах, головних політико-географічних концепцій розвитку України.

Внаслідок засвоєння курсу студенти повинні вміти: аналізувати політико-географічне положення окремої держави; визначати вплив різноманітних чинників на розташування державних кордонів; характеризувати форми правління та державного устрою країн світу; виявляти фактори, що зумовлюють політико-географічну ситуацію в окремій країні або регіоні; аналізувати географічні особливості сучасних воєнно-політичних конфліктів; збирати, аналізувати та узагальнювати політико-географічний матеріал з різноманітних джерел інформації.

Самостійна робота студентів спрямована на формування у них як вмінь та навичок навчальної діяльності, так і професійних знань,

якостей, умінь тощо. Студенти мають засвоїти основні навички не лише самостійної навчальної, а й науково-дослідної та практичної роботи. Самостійна робота сприяє розвиткові мотивації для навчання студентів. У процесі самостійної роботи з дисципліни “Політична географія світу” студенти мають поглиблювати свої знання навчального матеріалу, який вивчався під час аудиторних занять. Крім того, у процесі самостійної роботи студенти опановують знання з тих питань, що не розглядалися під час лекційних занять.

Вивчення курсу передбачає здобуття навичок наукової організації навчальної діяльності студентів: ознайомлення із класифікацією основних джерел і літератури, з основними рекомендаціями щодо ведення конспекту лекцій, вимогами по написанню рефератів і контрольних робіт, а також курсових, кваліфікаційних і дипломних робіт та порядком їх захисту.

У процесі самостійної роботи студенти засвоюють лекційний матеріал, готуються до семінарських занять. Також опрацьовують наукову літературу з окремих тем, зокрема, вивчають наукові монографії з політичної географії та геополітики, а також статті зі збірок наукових праць, періодичних видань тощо. Здійснюється робота з бібліотечними каталогами, довідковою літературою (енциклопедіями, словниками, статистичними довідниками тощо), де міститься різноманітна інформація з питань політичної географії. Студенти конспектують рекомендовану літературу з навчальної дисципліни, створюють хронологічні таблиці, структурно-логічні схеми, готують повідомлення на семінарські заняття, виконують інші завдання. Опрацьовуються нові надходження літератури та періодичні видання, відслідковуються публікації з політико-географічної та геополітичної тематики у пресі. Конспектуючи рекомендовану літературу, студенти не лише опрацьовують найважливіші джерела та наукові праці, а й оволодівають науковим понятійним апаратом, навичками та вміннями конспектування. Для плідного вивчення політичної географії світу необхідні впевнені знання політичної карти світу — просторового розташування держав, їх столиць тощо. Для цього потрібна систематична робота з вивчення політичної карти світу.

У процесі самостійної роботи з навчальної дисципліни студенти виконують не лише стандартні, а й творчі індивідуальні завдання за власним вибором. Індивідуальна творча робота студента оформлюється як реферат з певної наукової проблеми, що повинен містити систематизоване викладення сутності проблеми, фактичний матеріал,

обґрунтовані висновки, список використаних джерел. Від студента вимагається ретельна робота з різноманітними джерелами інформації, збір необхідних даних, їх аналіз та систематизація. Студент здобуває і вдосконалює вміння та навички творчої, науково-дослідної праці, привчається до належного оформлення результатів дослідження. Підготовлені студентами реферати відкрито захищаються перед студентською аудиторією. На основі кращих рефератів можуть бути підготовлені доповіді на студентську науково-практичну конференцію. Студенти можуть також готуватися до дискусій та “круглих столів” з проблем політології, геополітики, політичної географії, міжнародних відносин. Крім того, студент може здійснити огляд журналу чи кількох журналів, огляд певної групи публікацій у науковій літературі, аналіз окремої монографії чи журнальної статті.

У процесі проведення семінарських занять здійснюється поточний контроль, який має на меті перевірку системності, ефективності самостійної роботи студентів. Під час рубіжної атестації, що проводиться на денній формі для активізації систематичної роботи студентів та підвищення якості навчального процесу, також враховуються оцінки, отримані студентами за самостійну роботу протягом вивчення відповідного змістового модуля навчальної дисципліни. Семестровий контроль з дисципліни “Політична географія світу” проводиться у формі усного іспиту за питаннями, які своєчасно доводяться до відома студентів. Для глибокого усвідомлення студентами сутності екзаменаційних питань необхідні додаткові знання, здобуті ними в процесі самостійної навчальної діяльності. При виставленні підсумкової оцінки враховуються результати самостійної роботи студентів.

З метою забезпечення ефективної самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Політична географія світу” проводяться також індивідуальні консультації. Консультації надаються студентам у таких випадках: якщо студент недостатньо добре зрозумів зміст навчального матеріалу, який був викладений на лекціях, коли в студента виникли труднощі під час самостійної роботи з літературою; при підготовці до семінарських занять, якщо студент з різних причин пропустив навчальні заняття, і в нього виникли труднощі під час самостійного опрацювання навчального матеріалу. Крім того, індивідуальні консультації можуть надаватися студентам з приводу виконання творчих дослідницьких завдань, якщо, наприклад, виникають проблеми з відбором необхідного матеріалу, його аналізом та

систематизацією, оцінкою різних точок зору на ті чи інші процеси, оформленням реферату тощо.

Організація самостійної роботи студентів передбачає систематичне використання навчальних матеріалів аудиторних занять, а також підручників та навчальних посібників і різноманітних джерел політико-географічної та геополітичної інформації: енциклопедій, довідників, статистичних збірників, наукових монографій та статей, науково-популярної літератури тощо. Доцільним є також використання різноманітної інформації з мережі Internet.

Вимоги до реферату:

- загальний обсяг реферату має бути в межах до 15–20 сторінок, надрукованих на аркуші формату А4 шрифтом 14 (Times New Roman) через півтора інтервала; реферат може бути також чітко та розбірливо написаний від руки;
- за структурою реферат має містити такі складові: титульну сторінку, короткий вступ, основну частину, висновки і список використаних джерел;
- вимоги до оформлення титульної сторінки: згори — назва навчального закладу і профільної кафедри (міжнародних відносин); нижче — тип роботи (реферат), назва навчальної дисципліни, назва реферату; ще нижче, праворуч, — прізвище автора та номер групи, в якій навчається студент, науковий ступінь, звання та прізвище керівника; унизу сторінки — назва міста, в якому знаходиться навчальний заклад, і рік написання реферату;
- у вступі необхідно стисло обґрунтувати актуальність вибору теми індивідуальної творчої роботи, визначити мету та завдання роботи, дати стисло характеристику джерел, використаних при написанні реферату;
- в основній частині роботи мають бути чітко та логічно послідовно викладені основні аспекти досліджуваної проблеми, наведені наукові факти; думки різних авторів повинні бути забезпечені посиланнями, а цитати — посторінковими виносками; у тексті реферату не повинно бути граматичних помилок і виправлень;
- висновки повинні містити викладені у стислій формі основні власні узагальнення наукового змісту роботи, результати авторського аналізу наукової інформації, міркування щодо проблем і перспектив розвитку тих чи інших явищ та процесів тощо;

- список використаних джерел має складатися з не менше ніж 10 назв, оформлених відповідно до існуючих вимог; при використанні інформації з мережі Internet необхідний повний опис джерела.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗА ОКРЕМИМИ ТЕМАМИ
дисципліни
“ПОЛІТИЧНА ГЕОГРАФІЯ СВІТУ”

Змістовий модуль I. Теоретичні основи політичної географії

Тема 1. Політична географія як наукова дисципліна.

Геополітика

Тематика лекції

1. Поняття про політичну географію.
2. Об'єкт, предмет і рівні політичної географії.
3. Основні методи політичної географії.
4. Структура політичної географії. Зв'язки з іншими науками.
5. Актуальні завдання політичної географії.
6. Поняття про геополітику. Співвідношення політичної географії й геополітики.

Література [3–7; 9–12; 17; 19; 21; 26]

Теми для самостійної роботи

1. Загальнофілософські методи в політико-географічних дослідженнях.
2. Теоретичні основи сучасної геополітики.
3. Геополітичні епохи в історії людства.
4. Провідні функції геополітики.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про політичну географію: різні підходи.
2. Об'єкт політичної географії.
3. Предмет політичної географії.
4. Рівні досліджень у політичній географії.
5. Основні методи політичної географії.
6. Структура політичної географії.
7. Міжпредметні зв'язки політичної географії.
8. Міждисциплінарні напрями досліджень.
9. Основні функції політичної географії.

10. Роль політичної географії в пізнанні світу.
11. Актуальні завдання політичної географії.
12. Поняття про геополітику: різні підходи.
13. Співвідношення геополітики і політичної географії: різні підходи.

Тести

1. До політичної сфери суспільства входять:

- а) політичні відносини;
- б) політичні лідери;
- в) політичні інститути;
- г) функціонування політичних інститутів;
- д) політичний устрій.

2. До провідних методологічних підходів до предмета політичної географії відносяться:

- а) стратегічний;
- б) історичний;
- в) управлінський;
- г) геосистемний;
- г) функціональний;
- д) морфологічний.

3. До провідних методів політичної географії відносяться:

- а) порівняльний;
- б) історичний;
- в) системний;
- г) методи таксономічного;
- г) картографічний;
- д) антропологічний;
- е) геофізичний;
- е) методи систематизації.

4. До “галузевих” політико-географічних дисциплін відносяться:

- а) електоральна географія;
- б) валеологічна географія;
- в) біхевіористська географія;
- г) географічна полемологія;
- г) географічна лімологія;

- д) військово-політична географія;
- є) етнополітична географія;
- е) адміністративна географія.

5. До головних функцій політичної географії відносяться:

- а) ідеологічна;
- б) світоглядна;
- в) програмна;
- г) прогностична;
- ґ) просвітницька;
- д) науково-пізнавальна;
- є) управлінська;
- е) освітня.

6. Термін “геополітика” вперше запропонував:

- а) Ф. Ратцель;
- б) А. Мехен;
- в) Х. Маккіндер;
- г) Р. Челлен.

7. Геополітика — це:

- а) дисципліна, що досліджує відносини між континентальними і морськими ареалами, а також державами з метою проведення відповідної зовнішньої політики;
- б) дисципліна, що вивчає основні структури і суб’єкти, глобальні чи стратегічні напрями, найважливіші закономірності та принципи життєдіяльності, функціонування й еволюції сучасного світового співтовариства;
- в) наукова дисципліна, що вивчає закономірності організації та функціонування фізико-географічного простору;
- г) наука, система знань про контроль над простором.

8. До провідних підходів до співвідношення геополітики й політичної географії відносяться:

- а) конструктивістський;
- б) управлінський;
- в) функціональний;
- г) морфологічний;
- ґ) просторовий;
- д) абстрактно-теоретичний.

Теми рефератів

1. Походження й становлення терміна “політична географія”.
2. Політична сфера життя суспільства.
3. Методологія і методика політико-географічних досліджень.
4. Становлення й розвиток “галузевих” політико-географічних дисциплін.
5. Становлення й розвиток комплексних політико-географічних дисциплін.
6. Поняття про геополітику: порівняльний аналіз різних підходів.
7. Геополітика як міждисциплінарний науковий напрям.
8. Геополітика як ідеологія.
9. Роль географічного детермінізму в становленні й розвитку геополітичної науки.
10. Роль цивілізаційних теорій у становленні й розвитку геополітичної науки.
11. Роль військово-стратегічних теорій у становленні й розвитку геополітичної науки.
12. Провідні функції сучасної геополітики.
13. Методологія і методика геополітичних досліджень.
14. Роль геополітичної науки у пізнанні світу.
15. Геополітика: актуальні завдання наукових досліджень.

Тема 2. Розвиток політико-географічних ідей

Тематика лекції

1. Періодизація розвитку політичної географії та геополітики.
2. Політико-географічні ідеї в давнину і середньовіччі.
3. Географічний детермінізм у новий час.
4. Класична політична географія та геополітика.
5. Післявоєнна політична географія.
6. “Нова” політична географія. Нові напрями досліджень в геополітиці.
7. Мондіалізм. Неомондіалізм.
8. Геополітичні концепції С. Хантінгтона і З. Бжезінського.

Література [4–7; 9–13; 17; 19; 22; 30; 32]

Теми для самостійної роботи

1. Політико-географічні ідеї в науці давніх східних цивілізацій.
2. Географічний детермінізм у російській науці XIX ст.

3. Євразійство.
4. Сучасне російське неоевразійство.
5. Постмодернізм у політичній географії.
6. Мультикультуралізм у політичній географії.

Питання для самоконтролю

1. Основні етапи розвитку політичної географії та геополітики.
2. Античний географічний детермінізм.
3. Географічний детермінізм у середньовічній науці.
4. Географічний детермінізм у працях Ж. Бодена.
5. Географічний детермінізм у працях Ш. Монтеск'є.
6. Політико-географічні ідеї в німецькій науці XVIII–XIX ст.
7. Політико-географічні погляди Ф. Ратцеля.
8. Геополітичні та політико-географічні ідеї Р. Челлена.
9. Геополітичні та політико-географічні ідеї А. Мехена.
10. Французька школа “географії людини”.
11. Політико-географічні ідеї російських вчених XIX ст.
12. Вплив теорії євразійства на розвиток політичної географії.
13. Політико-географічні ідеї Х. Маккіндера.
14. Геополітичні та політико-географічні погляди Н. Спайкмена.
15. Політико-географічні ідеї К. Хаусхофера.
16. Основні напрями досліджень західної післявоєнної політичної географії.
17. “Кількісна революція” в політичній географії.
18. Біхевіоризм у політико-географічних дослідженнях.
19. “Екологічний підхід” у політико-географічних дослідженнях.
20. Системний підхід у політичній географії.
21. Сутність “нової” політичної географії.
22. Теорія “світових систем” і політична географія.
23. Концепції держави в “новій” політичній географії.
24. Радикальна географія.
25. Роль постмодерністських концепцій для розвитку політичної географії.
26. Роль теорії “конструювання” простору для розвитку політичної географії.
27. Значення концепції територіальності для розвитку політичної географії.
28. Значення теорії політичної та етнічної ідентичності для розвитку політичної географії.

29. Значення концепції мультикультуралізму для розвитку політичної географії.
30. Критична геополітика та інші сучасні напрями геополітичних досліджень.
31. Вплив неоевразійства на сучасну російську політичну географію та геополітику.
32. Сутність мондіалізму; вплив мондіалізму на політичну географію.
33. Сутність основних концепцій неомондіалізму.
34. Сутність геополітичної концепції С. Хантінгтона.
35. Сутність геостратегічної концепції З. Бжезінського.

Тести

1. Географічний детермінізм — це:

- а) наукове вчення, згідно з яким політичний розвиток суспільства детермінується насамперед суб'єктивними факторами;
- б) наукове вчення, згідно з яким розвиток людського суспільства повністю або переважно визначається факторами фізико-географічного середовища;
- в) наукова теорія про об'єктивні переваги народів помірному поясу над північними та південними народами.

2. До провідних представників античного географічного детермінізму відносяться:

- а) Гіппократ
- б) Аристотель;
- в) Парменід;
- г) Фуکید;
- д) Піфагор;
- е) Страбон;
- е) Фемістокл.

3. Ж. Боден обгрунтував переваги:

- а) народів помірному поясу над південними народами;
- б) народів помірному поясу над північними народами;
- в) північних народів над південними;
- г) південних народів над північними.

4. Г. Гегель виділяв такі типи геопросторів у світі:

- а) плоскогоір'я;

- б) гірські хребти;
- в) низовинні рівнини;
- г) узбережжя.

5. “Органістичну” теорію держави запропонував:

- а) К. Хаусхофер;
- б) Ф. Ратцель;
- в) Ш. Монтеск’є;
- г) П. В. де ла Блеш.

6. До складових “морської могутності” А. Мехен зараховував:

- а) військово-морський флот;
- б) територіальну цілісність;
- в) військово-морські бази ;
- г) торговельний флот.

7. Складові могутності держави за Р. Челленом:

- а) географічний простір держави;
- б) населення;
- в) рівнинний рельєф;
- г) економіка;
- д) суспільство;
- е) державний апарат.

8. “Географічну вісь історії” Х. Маккіндер розташовував:

- а) у Західній Європі;
- б) у центрі Євразії;
- в) у Південно-Західній Азії;
- г) у Східній Азії.

9. “Рімленд” розташований:

- а) на півночі Сибіру;
- б) на узбережжі Євразії;
- в) на узбережжі Африки;
- г) у Центральній Азії.

10. До “великих просторів” у працях “пізнього” Хаусхофера належали:

- а) “Пан-Європа”;
- б) “Пан-Америка”;

- в) “Велика Східна Азія”;
- г) “Пан-Африка”.

11. До засновників євразійства належали:

- а) Є. Трубецький;
- б) М. Трубецький;
- в) С. Волконський;
- г) Г. Вернадський;
- д) Г. Плеханов;
- е) П. Савицький.

12. Автори провідних неомондіалістських концепцій:

- а) М. Пригожин;
- б) П. Сорокін;
- в) Ф. Фукуяма;
- г) Дж. Сарторі;
- г) Ж. Атталі;
- д) К. Санторо.

13. С. Хантінгтон виділяє такі цивілізації:

- а) західно-християнську;
- б) східно-християнську;
- в) ісламську;
- г) конфуціанську (сінську);
- г) сіамську;
- д) індуїстську;
- е) германську;
- е) латиноамериканську;
- ж) японську;
- з) африканську.

14. Геоеконіміка – це:

- а) науковий напрям, що займається дослідженням економічних процесів у земному геополітичному просторі;
- б) міждисциплінарний науковий напрям, що займається дослідженням глобальних процесів сучасності і являє собою поєднання географії, політики, економіки;
- в) наукова дисципліна, що вивчає залежність економічного розвитку держав і регіонів від географічних та політичних факторів.

Теми рефератів

1. Політико-географічні ідеї в античній науці.
2. Політико-географічні ідеї в середньовічній науці.
3. Наукові погляди Ібн Хальдуна.
4. Географічний детермінізм Ж. Бодена.
5. Географічний детермінізм Ш. Монтеск'є.
6. Політико-географічні ідеї Й. Г. Гердера.
7. Політико-географічні ідеї в працях І. Канта.
8. Політико-географічні ідеї К. Ріттера.
9. Політико-географічні ідеї в працях Г. В. Ф. Гегеля.
10. Політико-географічні погляди Ф. Ратцеля.
11. Геополітичні та політико-географічні ідеї Р. Челлена.
12. Теорія “морської могутності” А. Мехена.
13. Французька школа “географії людини”: сутність, основні напрями досліджень.
14. Географічний детермінізм у російській науці XIX ст.
15. Євразійство: сутність, основні концепції.
16. Політико-географічні ідеї Х. Маккіндера.
17. Геополітична концепція Н. Спайкмена.
18. Геополітичні й політико-географічні ідеї К. Хаусхофера.
19. Західна післявоєнна політична географія: основні напрями досліджень.
20. Політико-географічні погляди Р. Хартшорна.
21. Політико-географічні погляди Ж. Готмана.
22. “Кількісна революція” в політичній географії.
23. Біхевіоризм: сутність, основні напрями досліджень.
24. “Екологічний підхід” у політичній географії.
25. Радикальна географія: сутність, основні концепції.
26. Системний підхід у політичній географії.
27. “Нова” політична географія: сутність, основні напрями досліджень.
28. Теорія “світових систем” у політичній географії.
29. Концепції держави в політичній географії.
30. Постмодерністські концепції політичної географії.
31. Теорія “конструювання” простору й розвиток політичної географії.
32. Концепція територіальності й розвиток політичної географії.

33. Теорія політичної та етнічної ідентичності й розвиток політичної географії.
34. Концепція мультикультуралізму й розвиток політичної географії.
35. Критична геополітика: сутність, основні концепції.
36. Неоевразійство й сучасна російська політична географія та геополітика.
37. Ідеї Л. М. Гумільова і неоевразійство.
38. Мондіалізм: сутність, основні концепції.
39. Неомондіалізм: сутність, основні концепції.
40. Сучасні напрями теоретичних та прикладних геополітичних досліджень.
41. Геоелементалізм: сутність, основні напрями досліджень.
42. Концепція “зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
43. Геополітична модель Євразії З. Бжезінського

Змістовий модуль II. Політична географія сучасного світу

Тема 3. Геопросторова політична організація світу

Тематика лекції

1. Світовий політичний геопростір, його структура.
2. Багатополярна модель сучасного світу.
3. Типи територій у світі за правовим режимом. Території з особливим правовим режимом.
4. Політична карта світу. Етапи її формування.
5. Сучасна політична карта світу.
6. Залежні території на політичній карті світу.

Література [1; 4; 5; 7; 11; 12; 16; 20; 24; 37]

Теми для самостійної роботи

1. Однополярна модель сучасного світу.
2. Розвиток політичної карти світу: різні підходи до періодизації.
3. Політична карта ойкумени в давнину.
4. Історичні форми залежних країн і територій у світі.
5. Основні сучасні типи залежних територій у світі.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про світовий політичний геопростір.
2. Структура геопросторової політичної організації світу.

3. Геополітичні макрорегіони, регіони та субрегіони світу.
4. Геополітична ієрархія держав світу.
5. Геопросторова політична організація держави.
6. Геоекономічна модель “світ-системи”.
7. Багатополярна модель сучасного світу.
8. Типи територій у світі за правовим режимом.
9. Міжнародні території в сучасному світі.
10. Території з особливим правовим режимом у світі.
11. Поняття про політичну карту світу.
12. Основні етапи формування політичної карти світу.
13. Сучасна політична карта світу.
14. Суверенні держави на політичній карті світу.
15. Міжнародні організації геопросторової політичної організації світу.
16. Типи залежних територій у світі.
17. Залежні країни територій на сучасній політичній карті світу.

Тести

1. До геополітичних регіонів Європи відносяться:

- а) Західна Європа;
- б) Південна Європа;
- в) Західна Європа;
- г) Східна Європа;
- ґ) Північна Європа;
- д) Північно-Східна Європа.

2. До геополітичних субрегіонів Європи відносяться:

- а) Бенілюкс;
- б) Полісся;
- в) країни Балтії;
- г) Піренейський;
- ґ) Західні Балкани;
- д) Закавказзя.

3. До геополітичних “полюсів” Європи відносяться:

- а) Німеччина;
- б) Велика Британія;
- в) Польща;
- г) Франція;

- г) Туреччина;
- д) Швеція.

4. Типи геопросторів у світі за політико-правовим режимом:

- а) державні;
- б) міжнародні;
- в) внутрішні;
- г) зі змішаним режимом;
- г) аероторія;
- д) космічний простір.

5. Нейтралізовані геопростори (території):

- а) географічні простори, що належать державам, які не приєдналися до жодного військово-політичного угруповання;
- б) території, що заборонено використовувати для ведення воєнних дій, як плацдарми для воєнних дій;
- в) території, що мають міжнародний режим, на яких заборонено розміщення військових споруд, озброєння та військ.

6. До суверенних держав на політичній карті світу належать:

- а) Ватикан;
- б) Палестина;
- в) Кайманові острови;
- г) Чорногорія;
- г) Західна Сахара;
- д) Східний Тимор.

7. До самопроголошених (невизнаних) держав належать:

- а) Тайвань;
- б) Північний Кіпр;
- в) Придністров'я;
- г) Чорногорія;
- г) Абхазія;
- д) Ватикан

8. До залежних територій Великої Британії відносяться:

- а) Каймани;
- б) Гваделупа;
- в) Мартініка;
- г) Мальвінські острови;
- г) Реюньон;

- д) Маріанські острови;
- е) Гібралтар;
- є) Бермуди.

Теми рефератів

1. Геопросторова політична організація сучасного світу.
2. Біполярна модель геопросторової політичної організації світу.
3. Уніполярна (однополярна) модель геопросторової політичної організації світу.
4. Багатополярна геополітична модель сучасного світу.
5. Геоекономіні моделі сучасного світу.
6. Модель світу згідно з теорією І. Валлерстайна.
7. Основні особливості сучасних геополітичних процесів.
8. Демілітаризовані території у світі.
9. Нейтралізовані території у світі.
10. Етапи формування політичної карти світу: різні підходи.
11. Стародавній етап формування і розвитку політичної карти ойкумени.
12. Античний етап формування політичної карти ойкумени.
13. Середньовічний етап формування політичної карти ойкумени.
14. Новий етап формування політичної карти світу.
15. Новітній етап формування політичної карти світу.
16. Самопроголошені держави на політичній карті світу.
17. Протекторати в сучасному світі.
18. Сучасні залежні території Великої Британії.
19. Сучасні залежні території Франції.
20. Сучасні залежні території США.

Тема 4. Політична географія Світового океану. Арктика. Антарктика

Тематика лекції

1. Політична географія Світового океану.
2. Державні території у Світовому океані.
3. Території з міжнародним режимом у Світовому океані.
4. Території зі змішаним правовим режимом у Світовому океані.
5. Міжнародні протоки та канали.
6. Політико-географічна ситуація в Арктиці.
7. Політико-географічна ситуація в Антарктиці.

Література [1; 4; 5; 8; 15; 19; 25; 26; 31; 37]

Теми для самостійної роботи

1. “Історичні” затоки у Світовому океані.
2. Прилегла зона прибережної держави.
3. Політико-правовий режим напівзакритих (напівзамкнених) морів.
4. Права держав, що не мають виходу до Світового океану.
5. Сучасні геополітичні проблеми в Арктиці й Антарктиці.

Питання для самоконтролю

1. Політична географія Світового океану: основні напрямки досліджень.
2. Внутрішні морські води у Світовому океані: основні типи; політико-правовий режим.
3. Територіальне море: виокремлення; політико-правовий режим.
4. Архіпелазькі води: виокремлення; політико-правовий режим.
5. Відкрите море: політико-правовий режим.
6. Міжнародний район морського дна (“Район”): політико-правовий режим.
7. Проблеми освоєння Міжнародного району морського дна.
8. Виняткова (виключна) економічна зона: виокремлення; політико-правовий режим.
9. Континентальний шельф: виокремлення; політико-правовий режим.
10. Прилегла зона: виокремлення; політико-правовий режим.
11. Політико- й економіко-географічне положення міжнародних проток.
12. Політико-правовий режим міжнародних проток.
13. Головні міжнародні канали: географічне положення, історія створення.
14. Політико-правовий режим головних міжнародних каналів.
15. Фізико- та політико-географічне положення Арктики.
16. Політико-правовий режим в Арктиці.
17. Фізико- та політико-географічне положення Антарктики.
18. Політико-правовий режим в Антарктиці.

Тести

1. Конвенцію ООН з морського права було ухвалено:

- а) у Вашингтоні (США);
- б) на Барбадосі;

- в) на Ямайці;
- г) у Великій Британії.

2. До основних типів “внутрішніх” морських вод належать:

- а) “внутрішні” моря;
- б) акваторії морських портів;
- в) води заток, бухт, лиманів тощо;
- г) “історичні” моря;
- г) “внутрішні” протоки;
- д) “історичні” затоки.

3. До “історичних” заток у Світовому океані належать:

- а) Брістольська;
- б) Каламітська;
- в) Гудзонова;
- г) Петра Великого;
- г) Гвінейська;
- д) Ла-Плата;
- е) Мексиканська;
- е) Габес.

4. Ширина територіального моря встановлюється від прямих вихідних ліній у межах:

- а) до 4 морських миль;
- б) до 6 морських миль;
- в) до 12 морських миль;
- г) до 24 морських миль.

5. До держав-архіпелагів відносяться:

- а) Кабо-Верде;
- б) Ісландія;
- в) Нова Зеландія;
- г) Куба;
- г) Японія;
- д) Велика Британія;
- е) Фіджі;
- е) Сан-Томе і Прінсіпі.

6. Угоду, що має більшу силу, ніж частина XI Конвенції ООН з морського права, було ухвалено ГА ООН:

- а) у 1986 р.;
- б) у 1992 р.;

- в) у 1994 р.;
- г) у 1996 р.

7. Ширина прилеглої зони від прямих вихідних ліній, прийнятих для відліку ширини територіального моря, встановлюється в межах:

- а) до 12 морських миль;
- б) до 24 морських миль;
- в) до 100 морських миль;
- г) до 200 морських миль.

8. До міжнародних проток у Світовому океані належать:

- а) Босфор
- б) Мак-Клур;
- в) Белоброва;
- г) Дарданели;
- г) Балтійські;
- д) Ла-Манш;
- е) Північноазійська;
- е) Магеланова.

9. До арктичних держав належать:

- а) Норвегія;
- б) Ірландія;
- в) США;
- г) Північна Корея;
- г) Аляска;
- д) Канада;
- е) Російська Федерація;
- е) Данія.

10. До держав, які претендують на сектори в Антарктиці, належать:

- а) Австралія;
- б) Велика Британія;
- в) Чилі;
- г) Бразилія;
- г) Данія;
- д) Швеція;
- е) Франція;
- е) Аргентина.

Теми рефератів

1. Політична географія Світового океану: історія досліджень.
2. Політична географія Світового океану: сучасні напрямки досліджень.
3. “Внутрішні води” у Світовому океані: делімітація, політико-правовий режим.
4. “Історичні” затоки у Світовому океані: політико-правовий режим.
5. Територіальне море прибережної держави: делімітація, політико-правовий режим.
6. Архіпелазькі води: делімітація, політико-правовий режим.
7. Виняткова (виключна) економічна зона прибережної держави: проблеми розмежування та використання ресурсів.
8. Континентальний шельф прибережної держави: проблеми розмежування та використання ресурсів.
9. Відкрите море: проблеми використання ресурсів.
10. Міжнародний район морського дна (“Район”): проблеми використання ресурсів.
11. Міжнародні протоки у Світовому океані.
12. Політико-правовий режим Чорноморських проток.
13. Політико-правовий режим Балтійських проток.
14. Суецький канал: історія створення та використання, сучасний режим.
15. Панамський канал: історія створення та використання, сучасний режим.
16. Кільський канал: історія створення та використання, сучасний режим.
17. Сучасна геополітична ситуація в Арктиці.
18. Проблеми і перспективи дослідження та освоєння Арктики.
19. Сучасна геополітична ситуація в Антарктиці.
20. Проблеми і перспективи дослідження та освоєння Антарктиди.

Змістовий модуль III. Політична географія держав світу

Тема 5. Державна територія та її кордони

Тематика лекції

1. Державна територія.
2. Політико-географічне положення держави. Форми державної території.

3. Державні кордони. Класифікації державних кордонів.
4. Встановлення державних кордонів.
5. Зміни державних територій.
6. Функції державних кордонів. Прикордонні та транскордонні регіони.

Література [1; 3–5; 7; 11; 12; 16; 20; 24]

Теми для самостійної роботи

1. Анклави та напіванклави держав світу.
2. Кількісні методи оцінки географічного положення та форми державної території.
3. Основні методологічні підходи до вивчення державних кордонів.
4. Прикордонне співробітництво у світі.
5. Створення й розвиток єврорегіонів.

Питання для самоконтролю

1. Державна територія, її відміни від інших типів територій у світі.
2. Складові державної території.
3. Політико-географічне положення держави.
4. Рівні політико-географічного положення держави.
5. Форми державних територій.
6. Анклави та напіванклави як частини державних територій.
7. Методи кількісного аналізу географічного положення й форми державної території.
8. Державні кордони.
9. Основні методологічні підходи до вивчення державних кордонів.
10. Класифікація державних кордонів за їх морфологією.
11. Класифікація державних кордонів за природними особливостями їх проходження.
12. Класифікація державних кордонів за походженням та історією.
13. Класифікація державних кордонів за історичними умовами та послідовністю виникнення.
14. Встановлення державних кордонів.
15. Зміни державних територій (кордонів).
16. Основні функції державних кордонів.
17. Прикордонна ситуація; фактори, що на неї впливають.
18. Транскордонне співробітництво. Транскордонні регіони.

Тести

1. Державний геопростір включає:

- а) геокультурний простір;
- б) акваторію;
- в) надра;
- г) сухопутну територію;
- д) аероторію;
- е) космічний простір.

2. Відносно компактними за формою державної території є:

- а) Малайзія;
- б) Сьєра-Леоне;
- в) Сурінам;
- г) Уругвай;
- д) Італія;
- е) Данія;
- ж) Свaziленд;
- з) Гамбія.

3. “Коридори” мають такі держави, як:

- а) Афганістан;
- б) Папуа-Нова Гвінея;
- в) Ангола;
- г) Намібія;
- д) Коста-Ріка;
- е) Угорщина;
- ж) Барбадос;
- з) Камерун.

4. За походженням та історією виділяються такі типи кордонів:

- а) антецедентні;
- б) реліктові;
- в) накладені;
- г) субсеквентні;
- д) відчужувальні;
- е) ендемічні.

5. До типів кордонів за історичними умовами і послідовністю виникнення відносяться:

- а) договірні;

- б) інтеграційні;
- в) історичні;
- г) геополітичні;
- г) постреволюційні;
- д) диференціальні;
- е) запрограмовані;
- е) колоніальні.

6. Делімітація – це:

- а) позначення лінії державного кордону на місцевості шляхом спорудження спеціальних прикордонних знаків;
- б) загальна політична домовленість про територіальне розмежування між державами;
- в) визначення у договорі між суміжними державами загального напрямку проходження державного кордону й графічне зображення його на доданих до договору картах;
- г) загальне визначення лінії державного кордону шляхом політичної декларації з боку держави.

7. Збільшення державної території шляхом створення штучного суходолу зветься:

- а) акреція;
- б) десквамація;
- в) дебелияція;
- г) дефляція.

8. До різновидів цесії відносяться:

- а) обмін між державами ділянками території;
- б) купівля однією державою частини території іншої;
- в) передання однією державою частини своєї території іншій за певні поступки, пільги тощо;
- г) розподіл території між державами за рішенням Міжнародного Суду.

9. За В. О. Колосовим виділяються такі типи кордонів за їх функціями:

- а) економічні;
- б) відчужувальні;
- в) напівпроникні;
- г) диференціальні;
- г) з'єднувальні;
- д) інтеграційні.

10. До транскордонних регіонів відносяться:

- а) Базельський;
- б) Женевський;
- в) Долларт-Емс;
- г) Гренобль-Сент-Етьєн;
- ґ) Гамбург-Бремен;
- д) Лондондеррі-Донегол;
- е) Саар-Північний Люксембург-Північна Лотарингія.

Теми рефератів

1. Державна територія, її складові.
2. Політико-географічне положення держави, основні рівні.
3. “Сусідське” політико-географічне положення держави.
4. Геополітичне положення держави, його складові.
5. Геополітичний простір держави, його складові.
6. Форми державних територій: компактні та некомпактні.
7. Анклави та напіванклави на політичній карті світу.
8. Кількісна оцінка географічного положення держави.
9. Кількісний аналіз форми державної території.
10. Державні кордони: сутність, основні завдання дослідження.
11. Методологічні підходи до дослідження державних кордонів.
12. Геометричні (у т. ч. астрономічні) державні кордони у світі.
13. Державні кордони у Світовому океані.
14. Проведення кордонів по ріках, озерах та інших водоймах на суходолі.
15. Антецедентні, накладені та субсеквентні державні кордони у світі.
16. Реліктові державні кордони у світі.
17. Типи державних кордонів у світі за історичними умовами та послідовністю виникнення.
18. Делімітація державного кордону.
19. Демаркація державного кордону.
20. Історичні аспекти змін державних кордонів (територій).
21. Сучасні зміни державних кордонів.
22. Провідні функції державних кордонів.
23. Сучасні трансформації функцій державних кордонів.
24. Прикордонна ситуація. Прикордонні регіони.
25. Транскордонне співробітництво в Європі.
26. Транскордонні регіони у світі: сучасні тенденції розвитку.

Тема 6. Географія політичних систем у світі

Тематика лекції

1. Політичні системи у світі.
2. Форми державного правління в країнах світу.
3. Політичні режими в країнах світу.
4. Форми державного устрою.

Література [2; 4; 5; 7; 18; 27; 28; 30; 34; 36]

Теми для самостійної роботи

1. Абсолютні монархії.
2. Теократичні монархії.
3. Співдружність держав: історія й сучасність.
4. Джамахірія як форма державного правління.
5. Тоталітарні політичні режими: історія й сучасність.

Питання для самоконтролю

1. Поняття про політичну систему.
2. Політична система: підсистеми та елементи.
3. Держава як територіальна політична система.
4. Провідні функції держави.
5. Типізації держав світу: сутність різних підходів.
6. Монархічна форма правління.
7. Основні типи монархій, їх поширення у світі.
8. Республіканська форма правління.
9. Основні типи республік, їх поширення у світі.
10. Поняття про політичний режим.
11. Демократичні режими у світі.
12. Недемократичні та напівдемократичні політичні режими у світі.
13. Державний устрій країн світу.
14. Унітарний державний устрій у країнах світу.
15. Федеративний державний устрій.
16. Розподіл повноважень між “центром” і суб’єктами федерації.
17. Основні типи федерацій.
18. Політико-географічні типи федерацій у світі.

Тести

1. Державний геопростір включає:

- а) геокультурний простір;

- б) акваторію;
- в) надра;
- г) сухопутну територію;
- г) аероторію;
- д) космічний простір.

2. За типізацією Г. Алмонда виділяються такі типи політичних систем:

- а) англо-американська;
- б) азійська;
- в) доіндустріальна або частково індустріальна;
- г) африканська;
- д) континентально-європейська;
- е) постіндустріальна;
- є) тоталітарна.

3. Н. Паркінсон виділяє такі типи держав:

- а) монархію;
- б) олігархію;
- в) демократію;
- г) диктатуру;
- д) плутократію;
- е) аристократію.

4. В. Є. Чиркін виділяє такі типи держав:

- а) монократичну;
- б) олігархічну;
- в) сегментарну;
- г) аристократичну;
- г) полікратичну;
- д) біфункціональну.

5. До абсолютних монархій відносяться:

- а) Саудівська Аравія;
- б) Оман;
- в) Сирія;
- г) Бахрейн;
- г) Непал;
- д) Катар.

6. До парламентських монархій належать:

- а) Люксембург;

- б) Швеція;
- в) Болгарія;
- г) Іспанія;
- г) Марокко;
- д) Норвегія;
- е) Самоа;
- е) Нідерланди.

7. До президентських республік належать:

- а) Бразилія;
- б) Мексика;
- в) США;
- г) Чеська Республіка;
- г) Австралія;
- д) Чилі;
- е) Польща;
- е) Австрія.

8. До парламентських республік відносяться:

- а) Швейцарія;
- б) Австрія;
- в) Ізраїль;
- г) Україна;
- г) Японія;
- д) Грузія;
- е) ФРН;
- е) Таїланд.

9. До держав з демократичними політичними режимами належать:

- а) Нідерланди;
- б) Білорусь;
- в) США;
- г) Польща;
- д) Киргизька Республіка;
- е) Франція;
- е) Японія;
- ж) Сінгапур.

10. До держав з напівдемократичними політичними режимами відносяться:

- а) Білорусь;

- б) Туркменістан;
- в) Японія;
- г) Непал;
- д) Швейцарія;
- е) Марокко;
- є) Киргизька Республіка;
- ж) Австралія.

11. До держав з недемократичними політичними режимами належать:

- а) Малайзія;
- б) КНР;
- в) КНДР;
- г) Куба;
- г) Саудівська Аравія;
- д) Індонезія;
- е) М'янма;
- є) Індія.

12. До простих унітарних держав належать:

- а) Куба;
- б) Швеція;
- в) Швейцарія;
- г) Канада;
- г) Польща;
- д) Кувейт;
- е) Данія;
- є) Люксембург.

13. До складних унітарних держав належать:

- а) Бельгія;
- б) Україна;
- в) Велика Британія;
- г) Іспанія;
- г) Узбекистан;
- д) Фінляндія;
- е) Коста-Ріка;
- є) Уругвай.

14. До федеративних держав належать:

- а) Мексика;

- б) Австралія;
- в) ОАЕ;
- г) Малайзія;
- р) Португалія;
- д) Бразилія;
- е) Австрія;
- є) Грузія.

Теми рефератів

1. Політичні системи: різні підходи до визначення.
2. Політичні системи: основні структури.
3. Держави світу: основні типи.
4. Парламентські монархії в сучасному світі.
5. Дуалістичні монархії в сучасному світі.
6. Абсолютні монархії: історія й сучасність.
7. Теократичні монархії: історія й сучасність.
8. Патріархальні монархії в сучасному світі.
9. Президентські республіки в сучасному світі.
10. Парламентські республіки в сучасному світі.
11. Президентсько-парламентські та парламентарсько-президентські республіки в сучасному світі.
12. Демократичні політичні режими в країнах світу.
13. Напівдемократичні політичні режими в країнах світу.
14. Авторитарні політичні режими в країнах світу: історія та сучасність.
15. Тоталітарні політичні режими в країнах світу: історія та сучасність.
16. Унітарні держави в сучасному світі.
17. Федеративний державний устрій: сутність, розподіл повноважень між “центром” і суб’єктами федерації.
18. Основні тенденції трансформації федеративного державного устрою.
19. Федеративні держави в сучасному світі.
20. Сучасні федерації: основні політико-географічні типи.

Тема 7. Основи адміністративної географії країн світу

Тематика лекції

1. Адміністративно-територіальний устрій держав світу.
2. Автономії в державах світу.

3. Столиця держави.
4. Місьцеве управління та самоврядування в державах світу.
Література [2; 5; 7; 18; 26–28; 30; 36]

Теми для самостійної роботи

1. Національно-культурні автономії в країнах світу.
2. Виникнення і розвиток автономій у країнах Європи.
3. Генезис столиць у державах Європи.
4. Місьцеве управління та самоврядування в розвинутих державах світу.
5. Місьцеве управління та самоврядування в країнах, що розвиваються.

Питання для самоконтролю

1. Адміністративно-територіальний поділ держав світу.
2. Функції адміністративно-територіального поділу в державі.
3. Децентралізація в державах світу.
4. Основні тенденції розвитку адміністративно-територіального поділу в державах світу.
5. Основні принципи трансформації адміністративно-територіального поділу в розвинутих державах світу.
6. Сутність автономії.
7. Етнічний принцип автономного устрою.
8. Політичні (законодавчі) автономії в країнах світу.
9. Адміністративні автономії в країнах світу.
10. Столиці держав; їх основні функції.
11. Столиці держав; їх типи за генезисом.
12. Столиці держав; особливості географічного положення.
13. Столиці у федеративних державах.
14. Місьцеве управління та самоврядування в країнах світу.
15. Основні функції місцевого самоврядування.
16. Основні напрями трансформації місцевого управління та самоврядування в розвинутих країнах світу.
17. Основні системи місцевого управління та самоврядування у світі.

Тести

1. Децентралізація – це:

- а) політичний процес, який передбачає делегування центральним урядом певних повноважень на місцевий рівень;

- б) державна політика, спрямована на збільшення економічних повноважень міністерств і відомств;
- в) політичний процес, що передбачає делегування парламентом центральному уряду частини законодавчих повноважень.

2. Передавання центральною державною владою частини повноважень спеціальним місцевим урядовим органам – місцевим державним адміністраціям зветься:

- а) девальвація;
- б) деконцентрація;
- в) дерегіоналізація;
- г) роздержавлення.

3. Політичними (законодавчими) автономіями є:

- а) Каракалпакія в Узбекистані;
- б) Техас у США;
- в) АР Крим в Україні;
- г) Шотландія у Великій Британії;
- г) Південна Буковина в Румунії;
- д) Корсика у Франції;
- е) Лапландія у Швеції;
- е) Країна Басків у Іспанії.

4. Регіоналістичними державами є:

- а) Шрі-Ланка;
- б) Іспанія;
- в) Італія;
- г) Франція;
- г) Велика Британія;
- д) Японія.

5. За генезисом столиці держав поділяються на:

- а) історично стабільні;
- б) історично нестабільні;
- в) родові;
- г) післявоєнні.
- д) штучні;
- е) ситуаційні.

6. До периферійних приморських столиць належать:

- а) Лондон;

- б) Абуджа;
- в) Додома;
- г) Аддіс-Абеба;
- г) Стокгольм;
- д) Осло;
- е) Буенос-Айрес;
- е) Мапуту.

7. Виокремлюють такі типи систем місцевого управління та самоврядування:

- а) англо-саксонська;
- б) азійсько-африканська;
- в) континентальна;
- г) іберійська;
- г) змішані (гібридні);
- д) “радянська”;
- е) тоталітарна;
- е) скандинавська.

8. Р. Беннет виокремлює такі типи систем місцевого управління та самоврядування у світі:

- а) дуалістичну;
- б) моністичну;
- в) горизонтальну;
- г) змішану;
- г) поліцентричну;
- д) авторитарну.

Теми рефератів

1. Децентралізація: сутність, сучасні процеси в країнах світу.
2. Адміністративно-територіальний поділ: основні тенденції розвитку в різних типах держав світу.
3. Адміністративно-територіальний поділ: основні принципи трансформації в розвинутих країнах світу.
4. Автономія як форма децентралізації адміністративно-територіального устрою.
5. Типи автономії, створені на основі етнічного принципу.
6. Політичні (законодавчі) автономії: сутність, поширення в країнах світу.
7. Адміністративні автономії: сутність, поширення в країнах світу.

8. Столиця держави. Головні столичні функції.
9. Основні типи столиць держав за їх генезисом.
10. Географічне положення столиць у державах світу.
11. Перенесення столиць у державах світу.
12. Столиці у федеративних державах: особливості статусу.
13. Місцеве управління та самоврядування: сучасний розвиток у країнах світу.
14. Місцеве управління та самоврядування: основні функції та напрями трансформації в країнах світу.
15. Місцеве управління та самоврядування: основні типи і поширення у світі.

Тема 8. Основи електоральної географії

Тематика лекції

1. Електоральна географія. Основні завдання і методи.
2. Географічні фактори, що впливають на результати виборів.
3. Політичні партії. Партійні системи в державах світу.
4. Виборчі системи в державах світу.
5. Джеррімандерінг.

Література [2; 5; 18; 23; 26; 30; 35; 36]

Теми для самостійної роботи

1. Кількісні методи досліджень в електоральній географії.
2. Електоральна географія в країнах Західної Європи.
3. Преференціальні виборчі системи.
4. Куріальні виборчі системи.
5. Джеррімандерінг: приклади в окремих країнах світу.

Питання для самоконтролю

1. Електоральна географія як “галузєва” політико-географічна дисципліна.
2. Головні напрями досліджень електоральної географії.
3. Провідні методи досліджень електоральної географії.
4. Географія політичних партій і рухів.
5. Політичні партії.
6. Політичні партії: основні підходи до типізації.
7. Громадські рухи та громадські об'єднання.
8. Партійні системи в країнах світу.
9. Політико-географічна ситуація в країні чи регіоні.

10. Фактори, що впливають на політико-географічну ситуацію в країні чи регіоні.
11. Мажоритарні виборчі системи в державах світу.
12. Пропорційні виборчі системи в країнах світу.
13. Змішані виборчі системи в країнах світу.
14. Порівняльний аналіз позитивних і негативних рис основних виборчих систем.
15. Політико-географічна сутність джеррімандерінгу.
16. Приклади джеррімандерінгу в країнах світу.

Тести

1. При типізації за ідеологічними особливостями серед політичних партій виділяються:

- а) монархічні;
- б) аристократичні;
- в) соціалістичні;
- г) комуністичні;
- ґ) народні;
- д) клерикальні;
- е) фашистські;
- є) анархістські.

2. При типізації за ставленням до суспільних трансформацій серед політичних партій виокремлюють:

- а) народні;
- б) реформаторські;
- в) консервативні;
- г) радикальні;
- ґ) буржуазні;
- д) клерикальні.

3. При типізації за суспільною орієнтацією серед політичних партій виділяються:

- а) ліві;
- б) праві;
- в) правоцентристські;
- г) лівоцентристські;
- ґ) олігархічно-центристські;
- д) право-ліві;
- е) народно-центристські;
- є) центристські.

4. До типів партійних систем за Дж. Сарторі належать:

- а) однопартійна;
- б) двопартійна;
- в) гегемоністська;
- г) домінуюча;
- ґ) поляризованого плюралізму;
- д) трансформована;
- е) трипартійна;
- є) стабільна.

5. Серед різновидів пропорційної виборчої системи виокремлюють:

- а) із “жорсткими” списками;
- б) з “напівжорсткими” списками;
- в) з “регульованими” списками;
- г) з “регламентованими” списками;
- ґ) з “м’якими” списками;
- д) з преференціями.

6. Пропорційна виборча система нині застосовується:

- а) у Російській Федерації;
- б) в Туреччині;
- в) у Великій Британії;
- г) у Франції;
- ґ) в Ізраїлі;
- д) в Україні.

7. Джеррімандерінг полягає:

- а) у “розсіюванні” голосів головного конкурента серед “свого” електорату, щоб забезпечити перемогу в цих округах “своїх” кандидатів;
- б) в об’єднанні ареалів електорату головного конкурента в округи з їхньою надмірною перевагою, щоб забезпечити перемогу в решті округів “своїх” кандидатів;
- в) у створенні таких виборчих округів, на території яких був би рівномірно розміщений електорат головних політичних сил;
- г) у створенні таких виборчих округів, які б найбільшою мірою відповідали низовому адміністративно-територіальному поділу, локальним системам розселення тощо.

Теми рефератів

1. Електоральна географія: об'єкт і предмет досліджень.
2. Електоральна географія: основні напрями досліджень.
3. Електоральна географія: основні методи досліджень.
4. Статистичні та математичні методи досліджень в електоральній географії.
5. Географія політичних партій і рухів: основні напрямки досліджень.
6. Політичні партії в державній політичній системі.
7. Типи політичних партій: основні підходи.
8. Громадські рухи та громадські об'єднання в політичній системі.
9. Партійні системи в державах світу (за Дж. Сарторі).
10. Політико-географічна ситуація в країні чи регіоні; провідні фактори, що на неї впливають.
11. Вплив соціально-економічних факторів на політико-географічну ситуацію.
12. Мажоритарна виборча система; основні різновиди в країнах світу.
13. Пропорційна виборча система; основні різновиди в країнах світу.
14. Змішана виборча система; основні різновиди в країнах світу.
15. Куріальні виборчі системи.
16. Джеррімандерінг: сутність, основні засоби здійснення.

Змістовий модуль IV. Конфлікти в сучасному світі. Політична географія України

Тема 9. Географія воєнно-політичних конфліктів

Тематика лекції

1. Воєнно-політичні конфлікти.
2. Типи воєнно-політичних конфліктів.
3. Динаміка і результати воєнно-політичних конфліктів.
4. Врегулювання воєнно-політичних конфліктів.
5. Політико-географічний аналіз воєнно-політичних конфліктів.

Література [5; 7; 16; 20; 24–26; 30; 32; 35]

Теми для самостійної роботи

1. Воєнно-політичні конфлікти на теренах СНД.
2. Воєнно-політичні конфлікти в країнах Азії.

3. Воєнно-політичні конфлікти в країнах Африки.
4. Воєнно-політичні конфлікти в Латинській Америці.

Питання для самоконтролю

1. Воєнно-політичний конфлікт.
2. Виникнення воєнно-політичних конфліктів.
3. Географічні фактори виникнення воєнно-політичних конфліктів.
4. Суб'єкти воєнно-політичних конфліктів.
5. Об'єкти воєнно-політичних конфліктів.
6. Цілі воєнно-політичних конфліктів.
7. Типи воєнно-політичних конфліктів.
8. Основні етапи (фази) воєнно-політичного конфлікту.
9. Основні типи стратегії сторін у воєнно-політичному конфлікті.
10. Результати воєнно-політичних конфліктів.
11. Оцінка воєнно-політичних конфліктів.
12. Основні засоби врегулювання воєнно-політичних конфліктів.
13. Миротворчі операції у зонах воєнно-політичних конфліктів.
14. Політико-географічний аналіз воєнно-політичного конфлікту.
15. Сучасні воєнно-політичні конфлікти у світі.

Тести

1. При типізації ВПК за ієрархічним рівнем сторін, ступенем їхньої організованості та структурними співвідношеннями між ними виділяються:

- а) внутрішні симетричні;
- б) внутрішні асиметричні;
- в) внутрішні дисиметричні;
- г) зовнішні центральносиметричні;
- д) зовнішні симетричні;
- е) зовнішні асиметричні.

2. При типізації відповідно до предмета конфлікту серед ВПК виокремлюють:

- а) територіальні;
- б) запрограмовані;
- в) прогресивні;
- г) релігійні;
- д) ідеологічні;
- е) економічні;

- е) державно-інституційні;
- є) комплексні (комбіновані).

3. При типізації залежно від характеру воєнних дій серед ВПК виокремлюють:

- а) збройні;
- б) морські;
- в) наступальні;
- г) маневрені;
- г) позиційні;
- д) оборонні.

4. Виокремлюють такі стадії (фази) ВПК:

- а) початкова;
- б) ескалації;
- в) акматична;
- г) розростання;
- г) загострення;
- д) кульмінації;
- е) деескалації;
- є) врегулювання.

5. Виокремлюють такі види стратегії протидіючих сторін у ВПК:

- а) “страуса”;
- б) “віслиока”;
- в) “кондора”;
- г) “яструба”;
- г) контрольованої ескалації;
- д) запрограмованої кульмінації.

6. Виокремлюють такі засоби врегулювання ВПК:

- а) військові;
- б) економічні;
- в) переговори;
- г) міжнародний арбітраж;
- г) екологічні;
- д) запрограмовані.

7. “Вогнища” воєнно-політичних конфліктів наявні в таких країнах:

- а) Судан;
- б) Ірак;
- в) Ізраїль;
- г) Афганістан;
- ґ) Тонга;
- д) Туніс;
- е) Куба;
- є) Литва.

Теми рефератів

1. Воєнно-політичний конфлікт: сутність, причини виникнення.
2. Основні фактори виникнення воєнно-політичних конфліктів.
3. Основні типи воєнно-політичних конфліктів: різні підходи.
4. Розвиток воєнно-політичного конфлікту: основні етапи.
5. Стратегії протидіючих сторін у воєнно-політичному конфлікті.
6. Результати воєнно-політичних конфліктів. Оцінка результатів конфліктів.
7. Урегулювання воєнно-політичних конфліктів: основні засоби.
8. Основні аспекти політико-географічного аналізу воєнно-політичного конфлікту.
9. Сучасні миротворчі операції ООН в зонах воєнно-політичних конфліктів.
10. Воєнно-політичні конфлікти у світі доби “холодної війни”.
11. Воєнно-політичний конфлікт у Чечні (Ічкерії): історія й сучасність.
12. Ізраїльсько-арабський конфлікт на Близькому Сході: історія й сучасність.
13. Воєнно-політичний конфлікт в Афганістані: історія й сучасність.
14. Воєнно-політичний конфлікт в Іраку: історія й сучасність.
15. Сучасні воєнно-політичні конфлікти в Африці.
16. Сучасні воєнно-політичні конфлікти в Азії.

Тема 10. Політична географія України

Тематика лекції

1. Політико-географічне положення, кордони України.
2. Формування території України.

3. Політичний устрій. Адміністративно-територіальний поділ України.
4. Партійна система України. Особливості електоральної географії, політико-географічне районування України.
5. Політико-географічні та геополітичні концепції розвитку України.

Література [2; 5; 14; 16; 18; 23; 29; 30; 31; 36]

Теми для самостійної роботи

1. Територія української держави гетьмана Б. Хмельницького, її зміни.
2. Територія української держави гетьмана Скоропадського, її зміни.
3. Територія ЗУНР, її зміни.
4. Кордони УНР, зміни її території.
5. Проблеми делімітації та демаркації кордонів України.

Питання для самоконтролю

1. Політико-географічне положення сучасної України.
2. Сучасні державні кордони України: особливості формування і проходження.
3. Проблеми врегулювання спірних питань між Україною та сусідніми державами щодо розмежування територій.
4. Формування території України в середньовіччі.
5. Формування території України в XVII ст.
6. Формування території України в XVIII–XIX ст.
7. Територіальний розвиток України в XX ст.
8. Політичний устрій України.
9. Адміністративно-територіальний устрій України.
10. Проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України.
11. Партійна система України; тенденції трансформації.
12. Географія політичних партій і рухів в Україні.
13. Політико-географічна та геополітична регіоналізація України.
14. Внутрішня геополітика в Україні.
15. Політико-географічна та геополітична думка в Україні: історичний розвиток.
16. Сучасна політико-географічна та геополітична думка в Україні.

17. Україна в політико-географічних і геополітичних концепціях російської науки.
18. Україна в політико-географічних і геополітичних концепціях західної науки.
19. Геополітика і стратегія зовнішньої політики України.
20. Геостратегічний вектор України на інтеграцію з Європейським Союзом.
21. Геополітичні аспекти взаємодії України і НАТО.
22. Україна та держави Центральної та Східної Європи: геополітика взаємодії.
23. Геополітичні аспекти взаємовідносин України і Російської Федерації.
24. Геополітичні аспекти взаємовідносин України і Білорусі.
25. Геополітичні аспекти взаємовідносин України та Молдови.
26. Геополітичні аспекти взаємовідносин України та Польщі.
27. Геополітичні аспекти взаємовідносин України та Румунії.
28. Геополітика України в СНД.
29. Геополітика України в ГУАМ.
30. Геополітика України в Чорноморському басейні.

Тести

1. Сусідами України першого порядку є:

- а) Російська Федерація;
- б) Білорусь;
- в) Молдова;
- г) Словаччина;
- ґ) Чехія;
- д) Польща;
- е) Угорщина;
- є) Румунія.

2. У XVII–XVIII ст. “промосковську” геополітику в Україні проводили:

- а) Я. Барабаш;
- б) І. Виговський;
- в) М. Пушкар;
- г) П. Орлик;
- ґ) І. Гізель;
- д) Л. Баранович.

3. Автором геополітичного проекту створення “Балтійсько-Понтійської Федерації” був:

- а) С. Рудницький;
- б) М. Міхновський;
- в) І. Франко;
- г) М. Драгоманов.

4. Автором “Чорноморської доктрини” був:

- а) Д. Донцов;
- б) Ю. Липа;
- в) В. Липинський;
- г) М. Хвильовий.

5. Україна приєдналася до програми “Партнерство заради миру”:

- а) у 1992 р.;
- б) у 1994 р.;
- в) у 1995 р.;
- г) у 1996 р.

6. “Угода про партнерство і співробітництво” між Україною й ЄС була укладена:

- а) у 1994 р.;
- б) у 1996 р.;
- в) у 1998 р.;
- г) у 2000 р.

7. Україна є членом:

- а) СНД;
- б) Ташкентської групи;
- в) ШОС;
- г) ОЧЕС;
- г) Вишеградської четвірки;
- д) ГУАМ;
- е) ОБСЄ;
- е) Ради Європи.

8. Зазначте твердження, які є правильними:

- а) з 2000-х рр. Україна розпочала здійснення євразійської стратегії зовнішньої політики;
- б) Україна є офіційним кандидатом на вступ до НАТО;

- в) Україна бере участь у мирному врегулюванні проблеми Придністров'я;
- г) Україна є учасницею Шенгенської угоди;
- д) головним вектором зовнішньої політики України є європейський;
- е) Україна бере участь у мирному врегулюванні проблеми Північної Ірландії.

Теми рефератів

1. Геополітичне положення України в Європі.
2. Формування сучасних державних кордонів України.
3. Морські води України; морські кордони.
4. Прикордонна ситуація на кордонах України з її сусідами — пострадянськими державами.
5. Прикордонна ситуація на кордонах України з її сусідами — країнами Центральної Європи.
6. Основні етапи формування території України до ХХ ст.
7. Формування території України в ХХ ст.
8. Електоральна географія України: основні напрями розвитку.
9. Геополітичні регіони та субрегіони України.
10. Європейські геополітичні доктрини щодо України.
11. Американські геополітичні доктрини щодо України.
12. Російські геополітичні доктрини щодо України.
13. Розвиток української геополітичної думки в ХІХ ст.
14. Розвиток української геополітичної думки в ХХ ст.
15. Сучасні геополітичні дослідження в Україні.
16. Головні політичні інститути України: напрями трансформації.
17. Сучасний адміністративно-територіальний поділ України, проблеми реформування.
18. Сучасна партійна система України: тенденції трансформації.
19. Геополітичні ідеї провідних політичних партій в Україні.
20. Геополітичні фактори, що впливають на електоральні процеси в Україні.
21. Багатовекторність зовнішньої політики України в 90-рр. ХХ ст.
22. Формування європейського вектора геостратегії України.
23. Геополітика України на пострадянському геопросторі.
24. Геополітичні та гео економічні аспекти участі України в СНД.
25. Геополітичні та гео економічні аспекти участі України в ГУАМ.
26. Участь України в європейських міжнародних організаціях.

27. Співробітництво України з Європейським Союзом: сучасний стан, проблеми та перспективи.
28. Геополітичні аспекти взаємодії України і НАТО: сучасний стан, проблеми та перспективи.
29. Вплив російської геополітики на політичні процеси в Україні.
30. Вплив “західної” геополітики на політичні процеси в Україні.
31. Геополітичні проблеми взаємовідносин України та Російської Федерації.
32. Геополітичні проблеми взаємовідносин України та Білорусі.
33. Геополітичні проблеми взаємовідносин України та Польщі.
34. Геополітичні проблеми взаємовідносин України та Румунії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Баймуратов М. А.* Международное публичное право. — К.: Истина, 2004. — 552 с.
2. *Бибик В. М.* Політологія для політика і громадянина. — К.: МАУП, 2003. — 424 с.
3. *Безуглий В. В.* Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посіб. — К.: Академія, 2005. — 704 с.
4. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна та соціальна географія світу: Посібник. — К.: Академія, 2003. — 688 с.
5. *Гольцов А. Г.* Політична географія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 256 с.
6. *Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов.* — К.: МАУП, 2004. — 296 с.
7. *Колосов В. А., Мироненко Н. С.* Геополитика и политическая география: Учебник. — М.: Аспект-Пресс, 2001. — 479 с.
8. *Мацко А. С.* Міжнародне право: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 216 с.
9. *Сирота Н. М.* Геополитика. — СПб.: Питер, 2006. — 176 с.
10. *Тихонравов Ю. В.* Геополитика: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 269 с.
11. *Шаблій О. І.* Основи загальної суспільної географії: Підручник. — Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. — 444 с.
12. *Яценко Б. П.* Політична географія. — К.: НАНУ, 2005. — 132 с.

13. *Андрусяк Т. Г.* Історія політичних та правових вчень: Навч. посіб. — Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — 220 с.
14. *Антонюк О. В.* Основи етнополітики: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2005. — 432 с.
15. *Анцелевич Г. А.* Международное морское право. — К.: ВО Слово, 2003. — 400 с.
16. *Блїй де Г., Муллер П., Шаблій О.* Географія: світи, регіони, концепти: Пер. з англ. — К.: Либідь, 2004. — 740 с.
17. *Гаджиев К. С.* Введение в геополитику: Учебник. — М.: Логос, 2000. — 432 с.
18. *Головатий М. Ф.* Соціологія політики: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 504 с.
19. *Голубчик М. М.* Политическая география мира: Учеб. пособие. — Смоленск: Изд-во СГУ, 1998. — 310 с.
20. *Голубчик М. М.* Политическая карта мира: Справ. пособие. — Смоленск: Универсум, 2000. — 160 с.
21. *Дергачов В. А.* Геополітика. — К.: ВИРА-Р, 2000. — 448 с.
22. *Дністрянський М. С.* Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методологій. — Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2003. — 114 с.
23. *Дністрянський М. С.* Україна в політико-географічному вимірі. — Л., 2000. — 310 с.
24. *Етнополітична карта світу ХХІ ст.: Методичний та предметний коментарі / П. Жук, Н. Мазур, Р. Соломонюк, Р. Турчак.* — Тернопіль: Мандрівець, 2000. — 240 с.
25. *Іванов Ю. А.* Міжнародне право: Посібник. — К.: Вид-во Паливода, 2004. — 202 с.
26. *Колосов В. А.* Политическая география. Проблемы и методы. — Л.: Наука ЛО, 1988. — 190 с.
27. *Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. / В. О. Ріяка, В. С. Семенов, М. В. Цвік та ін.* — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 544 с.
28. *Лісничий В. В.* Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. — Х.: Торнадо, 2001. — 352 с.
29. *Лотоцький С., Трохимчик С.* Україна в світовому геополітичному просторі. — Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. — 192 с.
30. *Мартинюк В. О., Троян С. С.* Політична географія та геополітика: Словник-довідник — К.: НМЦВО, 2005. — 224 с.

31. *Міжнародне право: основні галузі: Підручник* / В. Г. Буткевич, В. В. Міцик, О. В. Задорожній та ін. — К.: Либідь, 2004. — 816 с.
32. *Нартов Н. А. Геополитика: Учебник.* — М.: ЮНИТИ, 1999. — 359 с.
33. *Перепелиця Г. М. Конфлікти в посткомуністичній Європі.* — К.: НІСД, 2003. — 432 с.
34. *Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: Навч. посіб.* — Одеса: Астропринт, 2001. — 560 с.
35. *Трохимчук С. В. Політична географія світу з основами геополітики: Текст лекцій.* — Львів, 1997. — 100 с.
36. *Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навч. посіб.* — К.: НМЦВО, 2003. — 266 с.
37. *Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны* / Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Рекомендована для індивідуальної роботи

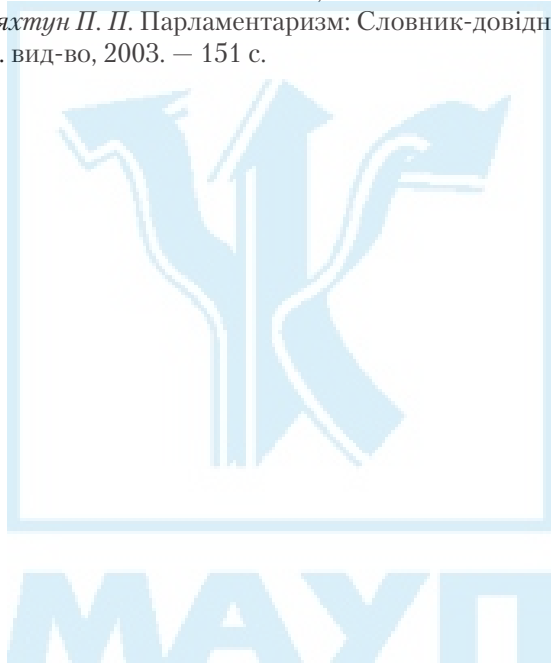
1. *Абетка української політики: Довідник* / М. В. Томенко (керівник авт. колективу). — К., 2001. — 328 с.
2. *Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран.* — М.: Форум; ИНФРА-М, 2000. — 488 с.
3. *Арон Р. Мир і війна між націями.* — К.: Юніверс, 2000. — 688 с.
4. *Бабурин В. Л., Мазуров Ю. А. Географические основы управления: Курс лекций по экономической и политической географии: Учеб. пособие.* — М.: Дело, 2000. — 288 с.
5. *Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика.* — К.: МАУП, 2001. — 384 с.
6. *Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи.* — Л.: Лілея-НВ, 2000. — 236 с.
7. *Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб.* — К.: АМУПП, 2000. — 198 с.
8. *Валевський О. Л., Гончар М. М. Структура геополітичних інтересів України.* — К.: 1995. — 99 с.
9. *Воронкова В. Г. Муниципальный менеджмент: Навч. посіб.* — К.: Професіонал, 2004. — 256 с.
10. *Врублевський В. К., Хорошковський В. І. Український шлях. Наяскерки: геополітичне становище України та її національні інтереси.* — К., 1997. — 426 с.

11. *Гаджиев К. С.* Геополитика. — М.: Междунар. отношения, 1997. — 384 с.
12. *Гаевський Б. А.* Сучасна українська політологія: Навч. посіб. — К.: МАУП, 1999. — 268 с.
13. *Георгіца А. З.* Міжнародне публічне право: Загальна частина. — Чернівці: Рута, 1995. — 232 с.
14. *Гідон Г.* Нація і держава. Новий підхід до етнічних конфліктів та обмеження суверенітету. — Львів: Просвіта, 1997. — 136 с.
15. *Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В.* Вступ до економічної і соціальної географії. — К., 1996. — 320 с.
16. *Дахно І. І., Тимофієв С. М.* Країни світу: Довідник. — К.: МАПА, 2005. — 608 с.
17. *Дергачев В. А., Вардомский Л. Б.* Регионоведение: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. — 463 с.
18. *Дергачев В. А.* Геоэкономика (современная геополитика). — К.: Вира-Р, 2002. — 512 с.
19. *Демони миру і боги війни.* Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. — К.: Політ. думка, 1997. — 495 с.
20. *Джеймс П., Мартин Дж.* Все возможные миры. История географических идей: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1988. — 672 с.
21. *Дмитрієв А. І., Муравйов В. І.* Міжнародне публічне право: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 479 с.
22. *Зіллер Ж.* Політико-адміністративні системи країн Європи: Порівняльний аналіз: Пер. з фр. — К.: Основи, 1996 — 420 с.
23. *Каледин Н. В.* Политическая география: Истоки, проблемы и принципы научной концепции. — СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 1996. — 163 с.
24. *Каменская Г. В.* Федерализм: мифология и политическая практика. — М., 1998. — 188 с.
25. *Конституции государств Европейского Союза / Л. А. Окуньков и др. (ред.).* — М.: ИНФРА-М, НОРМА, 1999. — 816 с.
26. *Конституции государств Европы: В 3 т. / Под общ. ред. Л. А. Окунькова.* — М.: НОРМА, 2001.
27. *Конституции государств-участников СНГ / Л. А. Окуньков и др. (ред.).* — М.: ИНФРА-М, НОРМА, 2001. — 716 с.
28. *Конституции зарубежных государств: Великобритания. Франция. Германия. Италия. Европейский Союз. США. Япония. Индия: Учеб. пособие / В. В. Маклаков (сост.)* — М.: Волтерс Клевер, 2006. — 581 с.

29. Конституції зарубешных государств: Учеб. пособие / В. В. Маклаков (сост.) — М.: Волтерс Клевер, 2003. — 594 с.
30. Кресіна І. О., Перегуда Є. В. Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми. — К.: ІДП, 2003. — 368 с.
31. Кухта Б. А. З історії української політичної думки: Навч. посіб. — К.: Генеза, 1994. — 368 с.
32. Лебедева М. М. Политическое урегулирование конфликтов: Подходы, решения, технологии. — М.: Аспект Пресс, 1997. — 272 с.
33. Лукашевич В. М. Глобалістика: Навч. посіб. — Л.: Новий світ, 2005. — 440 с.
34. Любимов И. М. Общая политическая, экономическая и социальная география. — М.: Гелиос АПВ, 2001. — 336 с.
35. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика. — К.: Либідь, 2003. — 176 с.
36. Маначинський О. Я., Пронкін Є. К. Україна і воєнно-політична обстановка у світі. — К., 1995. — 48 с.
37. Масляк П. О., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. — К.: Лібра, 1996. — 328 с.
38. Международное право: Учебник / А. Н. Талалаев, Г. И. Тункин, Л. Н. Шестаков и др. — М.: Юрид. лит., 1999. — 560 с.
39. Международное право: Словарь-справочник / В. Н. Додонов, В. П. Панов, О. Г. Румянцев. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 368 с.
40. Мировая политика и международные отношения / С. А. Ланцов, В. А. Ачкасов: Учеб. пособие. — СПб.: Питер, 2005. — 448 с.
41. Мокляк Н. Н., Перепелица Г. Н., Фареник С. А. Феномен воєнно-політичного конфлікту в сучасній етнополітичній ситуації. — К., 1995. — 160 с.
42. Основи адміністративного менеджменту: Навч. посіб. / Б. В. Новіков, Г. Ф. Сініок, П. В. Круш. — К.: ЦНЛ. 2004. — 560 с.
43. Парламенти країн — членів Ради Європи: Довідник / А. А. Шевчук, В. І. Танасійчук, А. С. Корнійчук, Б. І. Олійник та ін. — К.: Парламентське вид-во, 2001. — 59 с.
44. Парламенти світу / Н. Демчук, Л. Кудіна (ред.-упоряд.). — К.: Молодіжна Альтернатива, 2004. — 64 с.

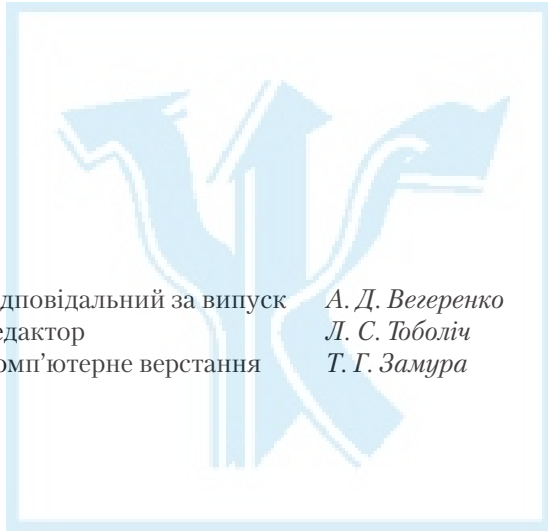
45. *Партии и движения Западной и Восточной Европы: теория и практика: Проблемно-тематический сб.* / В. П. Любин (отв. ред.). — М., 1997. — 179 с.
46. *Політична система України: особливості становлення, тенденції розвитку: Навч. посіб.* / І. Ф. Курас, Ф. М. Рудич, Р. В. Балабанов та ін. — К.: Парлам. вид-во, 2002. — 328 с.
47. *Права человека и вооруженные конфликты* / Отв. ред. В. А. Карташкин. — М.: Норма, 2001. — 384 с.
48. *Регіональний розвиток України і становлення державної регіональної політики: Навч.-метод. посіб.* / О. Г. Топчієв, Т. М. Безверхнюк, З. В. Тітенко. — Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2005. — 224 с.
49. *Родионова И. А.* Политическая карта мира: Учеб.-справ. пособие по географии. — М.: Московський лицей, 1999. — 112 с.
50. *Рябов С. Г.* Політичні вибори: Навч. посіб. — К.: Тандем, 1998. — 96 с.
51. *Рябов С. Г.* Політологічна теорія держави. — К.: Тандем, 1996. — 240 с.
52. *Рябов С. Г., Томенко М. В.* Основи теорії політики: Навч. посіб. — К.: Тандем, 1996. — 192 с.
53. *Социально-экономическая география зарубежного мира* / Под ред. В. В. Вольского. — М.: Крон-Пресс, 1998. — 592 с.
54. *Соціально-економічна географія України: Навч. посіб.* / За ред. О. І. Шаблія. — Львів: Світ, 1994. — 608 с.
55. *Тимченко Л. Д.* Международное право. — Х.: Консум, 1999. — 528 с.
56. *Троян С. С.* Вступ до теорії міжнародних відносин: Навч. посіб. — К., 2000. — 139 с.
57. *Циганкова Т. М., Гордєєва Т. Ф.* Міжнародні організації: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2001. — 340 с.
58. *Черкасов А. И.* Сравнительное местное управление: теория и практика. — М.: Форум — ИНФРА-М, 1998. — 160 с.
59. *Черкес М. Ю.* Міжнародне право: Підручник. — К.: Знання, КОО, 2001. — 284 с.
60. *Чиркин В. Е.* Основы сравнительного государственоведения. — М.: Артикул, 1997. — 352 с.
61. *Чиркин В. Е.* Конституционное право зарубежных стран: Учебник. — М.: Юристь, 1997. — 567 с.
62. *Чиркин В. Е.* Государствоведение. — М.: Юристь, 1999. — 400 с.

63. *Чудаков М. Ф.* Конституционное (государственное) право зарубежных стран. — Минск: Харвест, 1998. — 784 с.
64. *Шаповал В. М.* Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. — К.: АртЕК, Вища шк., 1997. — 262 с.
65. *Шаповал В. М.* Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. — К.: Програма Л., 1995. — 136 с.
66. *Шаповал В. М.* Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.
67. *Шевченко В., Іваненко М.* Концепція національних інтересів України. — К.: Слов'янський світ, 1996. — 64 с.
68. *Шляхтун П. П.* Парламентаризм: Словник-довідник. — К.: Парлам. вид-во, 2003. — 151 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Самостійна робота за окремими темами дисципліни “Політична географія світу”	7
Список літератури.....	47

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>Л. С. Тоболіч</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Т. Г. Замура</i>

МАУП
Зам. № ВКЦ-3699

Підп. до друку 15.01.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 3,13. Обл.-вид. арк. 2,9. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*